

si anume: in religiune *obiectiva* si *subiectiva*. Sub religiune obiectiva intielegemu totu aceea, ce a datu Ddieu omului, spre a-lu poté face se intre, si se traiésca in legatura cu Elu, séu revelatiunea divina, atât cea naturala cât si cea supranaturala. Ér sub religiune subiectiva intielegemu totu aceea, ce face si trebuie se faca omulu din partea sa, cá se póta trai in legatura cu Ddieu. Cea dantaiu, adeca religiunea obiectiva este eterna si nestremutavera; cea de a dou'a, adeca religiunea subiectiva, carea se manifestéza in credintia, amóre, sperantia si fapte se póte *perfectioná in infinitu*. Omulu adeca póte propasi, progresá cu fiacare momentu in cunoscinti'a lui Ddieu si in practicarea faptelor bune.*)

Astfelu ne indigitéza sciinti'a si doctrin'a bisericeii progresulu in religiune. Este dara unu mare neadeveru, ce audimu, cá se respandesce din unele párti, cá adeca pana cand vomu remané neclatiti pe langa doctrin'a si institutiunile positive ale bisericeii nóstre nu potemu progresá. Avemu terenu destulu de mare de progresu, avemu unu campu fórte vastu, pe care potemu inaintá. Tient'a nóstra trebuie se ne fia inse a nu inaintá prin distrugerea si nimicirea principiilor eterne si divine, pe bas'a caror'a susta biserica cá stanc'a neclintita de aprópe nouespredece secli; ci in aceea tendentia firma si activitate neobosita, prin carea se potemu vedé, cá acele principii salvatórie, se prefacu in sange si carne, devinu fapte.

Éta aci terenulu reformelor, unu terenu, care nu ne va duce nici in castrele lui Luter, nici ale lui Calvin, ci la esecutarea prompta a legii Domnului sustienuta de mosii si stremosii nostri cu atâtea sacrificie.

Se nu uitámu nici odata, cá constitutiunea bisericeasca, de carea pe dreptu suntemu mandri, nu are scopulu a nimici, ci a reorganisé in administratiune si disciplina spiritulu celu adevératu alu bisericeii lui Christos, care conduce la pietate, si carele este singuru in stare a ferici poporulu nostru, daca susta adevérulu, cá *numai unde este religiune este morala*.

Astadi nu mái incape indoiéla, a scadiutu mái in totu loculu pietatea si stim'a de tóte acele lucruri, cari trebuie se ne fia sante. Acést'a ne dóre si trebuie se ne dóra de buna séma pre toti, pentruca toti vedemu, si chiar gustámu din fructele amare provenite din o astfelu de stare.

Pe calea si in modulu, in care vedemu, cá se incepe din unele párti, de siguru nu vomu merge, si cutezámu a dice, nu vomu poté merge nici odata inainte. Nu teoriile unui Luter si

Calvin aduse din Germani'a ne voru poté ferici poporulu nostru, ci numai o activitate si dezvoltare in cadrulu evangheliei lui Christos si a institutiunilor nóstre positive, unu lucru simbolisatu in adunárele nóstre *prin crucea si evangeli'a de pre més'a presidiala*.

Acést'a ne este professiunea nóstra de credintia. Dela acést'a nu ne vomu abate nici cand, pentruca nu voimu a ne face dusmani bisericeii si poporulu nostru, nu voimu a despretiú acele sante institutiuni, pre bas'a caror'a esistámu.

Dar vomu mái reveni la acést'a cestiune.

Miscarea.

Viéti'a se manifestéza in miscare, si unde nu e miscare, acolo e materia mórtá. Intregu organismulu omenescu numai prin miscare continua si-póte capetá tari'a si vioiciunea receruta. Muschii se intarescu, devinu mái sprinteni prin circulatiunea regulata a sangelui, si astfelu si influinti'a loru asupra intregulu organicu este unu adevératu daru. Slabéti'a muschiloru, causata prin lips'a de miscare, produce degenerarea organismulu, pana in urma chiar si pierrea lui.

Si din cele espuse resulta insemnatatea miscárei pentru sanatatea corpului. Nu e inse totu un'a, ori cum si in ori ce mesura se ne folosimu de acestu factoru alu educatiunei fizice. Precum lips'a de miscare, asia si essagerarea in miscare produce adesea cele mai triste urmári pentru noi.

Aici inca avemu se ne tienemu de regulele generale ale educatiunei fizice.

Dupa ce amu aretatu, cá miscarea este o conditiune pentru sanatatea nóstra, se insirámu acuma pe scurtu speciele miscarei naturale:

1. *Preamblarea* este unu midilocu fórte bunu pentru ascurarea si consolidarea sanetáti. Preamblandu-ne pe campii, unde aerulu e mái liberu, numai decât ne simtímu mái sprinteni, mái activi. Timpulu mái potrivit pentru preambulare este *diminéti'a* si *diu'a*, cáci sér'a plantele respira acidu carbonicu si tóte gasurile se inelina in apropiarea pamentulu. Preamblarea nu se póte din destulu recomandá mai alesu celoru ce sunt constrinsi a siedé multu. Dupa prandiu nu e consultu a se preamblá indelungatu, cáci atunci se ataca procesulu mistuirei.

2. *Sarítulu* intaresce piciórele si pieptulu. Aici inse e de observatu, cá se ne ferimu a sári pe calcaia, cáci creerii se scutura, si pré usioru se potu nasce morburi periculóse.

3. *Lupt'a* intaresce bratiile si piciórele. Loculu de lupta trebuie se fia nasiposu séu pe verdétia, cá se nu se ivésca casuri periculóse, déca careva dintre luptatori ar cadé. Lupt'a se se intemple sub óre care privighiare, cáci nu arare ori se produc scene scandalóse.

4. *Fug'a* deprinsa in liberu, si folosita amesuratu poteriloru are buna influentia asupra tuturor membriloru corpului. Fug'a se fia treptata, cáci usioru se nasce morburi stricatióse, déca fugima pré multu si in continuu. Osteníndu-ne se ne ferimu a bé

*) Vedi Macaire, Introduction a la Théologie Orthodoxe § 15.

apa rece. Totodata e de insemnata, că celu ce devine palidu si simte greutate pe pieptu, acel'a bine face, deca se lasa de fugitu.

5. *Dantiulu* intre marginile buneicuvintie are influinta asupra corpului, căci conservă puterile fizice, dar totodata si produce vioiciune, si destępta simtiemintele estetice. Aceste scopuri inse se perdu din vedere mai cu sęma in timpulu nostru, si in loculu lor se ivesce coruptiunea, nemoral'a. Câte inimi june au apusu in mormentu, numai prin essagerarea in dantiu! Abia essista bõla mai lipitiõsa, carea se fia nimicitu atãtia õmeni, care se fia pretinsu atãte jertfe fragede, că si dantiulu! Noi suntemu inimici de mörte ai baluriloru pentru copii, căci aceste au rezultate veninõse si conducu la stricatiune.

Jocurile si gimnastic'a pentru insemnatarea loru le tractãmu separat.

Ip.

De unde putemu acceptã vindecare ?

Nu arareori aude omulu vorbindu-se, că starea nõstra actuala este un'a din cele mai triste, că amu remasu inderetru, si nu profitamu de ocasiunile ce ni se imbia pentru de a putę scapã odata din acęsta stare critica; ęra de alta parte se aude vorbindu-se că starea nõstra nu este inca de compatimita, că in unu tempu atãt de scurtu că si celu dela 1850 incõce amu inaintatu binisioru, bã ce este mai multu, că in raportu cu cealalte natiuni conlocuitõre din tięra, cari s'au bucuratu totdeuna de o sörte mai buna decãt noi, si totusi n'au facutu mai multu, bã dõra nici cãt noi, amu inaintatu fõrte multu. —

Deci precum se põte vedę asupra desvoltãrei nõstre intelectuale esista doue pareri diametralu opuse, un'a afirma, in timpu ce cealalta nega totul, prin urmare suntu pesimisti si optimisti.

Esista inse si o a trei'a parere ai carei'a aderinti sunt acei'a, cari nu numai constata aceea ce sustienu pesimistii, ei adauga că si aceea ce avemu este de unu caracteru mai mulu streinu, că directiunea desvoltãrei nõstre este gresita, din cauza că limb'a, datinele si cu unu cuventu ideile si spiritulu streinu ne coplesiescu.

Acęst'a cu durere trebuie se o marturisimu si recunõcemu de adevrata, căci pana cand noi primimu mereu influintie streine, pana atunci desconsideramu si devenimu reci facia de ale nõstre si astfeliu devenimu in tõte si preste totu pasivi.

Punendu-ne acum intrebarea, care din acesti'a are dreptu, care parere e drępta, ce vomu responde? In parte fiacare si-are dreptulu seu.

Daca pesimistii dicu, cumca nu facemu nimica, că nu prosperãmu, si remanemu totdeuna cei din urma, cine este caus'a? Noi, si õre pentru ce? Pentruca ne desbinãmu si nu ne interesãmu de sörtea si venitoriulu nostru si alu natiunei, nu ne insufletimu de caus'a si misiunea nõstra. Ori ce facemu bucurosu, numai aceea ce este spre folosulu si fericirea nõstra nu! — Sacrificãmu totul pentru altii, că se trecemu in ochii lumei de õmeni generosi si nobili, ne repunemu chiar vięti'a pentru interesele altor'a, ęra cand e vorb'a se sacrificãmu pentru noi si pentru ai nostri, ne retragemu dupa calise, si fiacare din noi si-afia sute si mii de preteste prin cari si-scusa retragerea sa depre terenu ę actiunei. Unulu si-esprima parerea

de reu, că nu põte satisface chiamarei sale din caus'a jurstariloru familiare, cari nu-lu ięrta a luã parte la activitate, altulu din caus'a bunuriloru, altulu din caus'a relatiuniloru sale industriale, cari pretindu o manipulare corecta, altulu din caus'a neajunsuriloru, cari lu-intetiescu la sustinerea sa propria, si astfeliu se facu cu totii — asemenea celoru invitati la nunt'a imperatului despre cari face amintire S. Evangelia — nedemni de onõrea ce li s'a facutu, si aparu că si tõtu atãtia egoisti, cari cauta numai interesele loru cu daun'a altor'a.

Nu este deci nici o mirare, daca nu prosperãmu, nu, căci pentru a regenerã unu poporu si alu conduce la adevrat'a lui destinatiune si a-lu impartasi de progresu se receu sacrificie, cari nu potu a se face decãt numai atunci. cand conducatoriul lui, — inteliginti'a — sunt unu modelu de concordia de care se fia insufletitu si poporulu. Progressulu pretinde unirea puteriloru atãt materiale cãt si spirituale. ęra nu dismembrarea loru, dupa cum se intempla la noi, mai alesu de cand ne-amu desbinatũ in religiune dupa capriciulu si interesele unoru egoisti.

Daca amu remasu asia parasi avemu de a multiami discordiei escate cu deõ ebire dela desbinarea nõstra in fractiuni in ceea ce privesce religiunea; si daca astadi se intempla acele multe frecãri si ure totdeuna numai din caus'a religiunei, ar trebui se ne cugetãmu la modulu, cum amu potę face se incete acele? —

Ęta o problema ce ar trebui sę-se resolvęsca, dara care cu anevoia se va putę, celu pucinu in curuudu nu, ęta unu reu si celu mai mare care subminęza si amenintia societatea romana cu cutropire totala, ęta vernele care rõde la redacin'a esistintiei nõstre, ęta in fine *nodulu gordianu* care ar trebui taiatu că se nu mai servęsca de piedeca a desvoltãrei nõstre intelectuale. —

Atãt despre parerea pesimistiloru si acumu constatata acęsta, se vedemu de este drępta si basata parerea optimistiloru referitõria la desvoltarea nõstra.

Cumca nu mai suntemu in acelu stadiu deplorabilu de nesciintia in care amu orbecatu si gemutu de seculi cine se mai indoiesce astadi? Cumca nu amu inaintatu pre cãt numai s'a pututu cine nu este convinsu? De amu fostu trandavi de cand suntemu liberi judece-ne lamea si ne despretiņsca, de n'amu profitatu de libertatea nõstra blasteme-ne posteritatea! Dar nu! Dupa putintia amu facutu totu, de amu fi pututu, mai multu amu fi facutu, dar *et potuisse satis*.

Caus'a inaintãrei că si a regresului numai si numai in noi insine este a se cercã. Apostoliu Romanismului au fostu primii, cari au aprinsu la noi facti'a culturai si civilizatiunei Acestia servindu ani lungi la altariulu sciintieloru si crescuti in scõlla esperintieloru secului lumineloru, au datu culturai nõstre nationale directiunea cea adevrata pre care inaintęza meręa toti cei ce au in pieptulu loru interesulu si dorulu de a vedę pre poporulu romanu ocupandu-si loculu cuvenitu in concertulu popõreloru civilisate moderne. Primii cari au descoperitu originea romana cea data uitãrei au fostu Sineai, Petru Maioru si Miculu, si totu ei au descoperitu margaritariile scumpe ce jaceau ascunse in noroiulu uitãrei, limb'a si datinele lui.

Umbre maretie si nobile multe ati facutu pentru poporulu vostru si totusi pucini ve cunoscu ideile

vóstre, pucini suntu acei'a, pre a carora buze retacesce numele vostru santu, pucini suntu acei'a cari ve mai au in memoria si nu v'au uitatu! Trista si totusi adeverata marturisire! —

Nu putemu trece cu vederea directiunile ce se urméza atât dincóce, cât si dincolo de munti si cari nu produc decát regresu, dara se ne mangaemu si magulimu cu speranti'a, cá precum s'au unitu Romanii in aspiratiunile lor cele mai sante, in unirea simtieminteloru, asia se voru uni si in cea a cugteloru.

Din diferinti'a directiuniloru au urmatu unele desbinari a caroru urmari triste le simtimu cu totii, cu tóte acestea e dreptu si necontestabilu, cumca amu progresatu desi nu de ajunsu — pentruce? scimu cu totii — dara in comparatiune cu tempulu celu scurtu de abié trei decenie este destulu si atât'a, cáci déca sórtea nóstra ar fi fostu mai favorabila nu ne amu affá de securu acolo unde ne affámu astadi, Se speramu inse cá vomu face atât'a cât se recere dela noi cá dela unu poporu inzestratu cu multe facultati eminente — dupacum recunósce si eruditulu Hoffmann — se speramu cá precum a disparutu norulu sclavagiului secularu la radiele splendide ale libertatii, asia va disparé si norulu — acumu pré subtire — alu intunerecului si nesciintiei la radiele sciintiei lunei civilizate; acést'a cu atât mai vertosu o putemu sperá, caci pana cand din sinulu Romaniloru voru esi genii cá Alecsandri poetulu latinitatii si príncipele lirei romane, cá unu Bolintineanu, Muresianu s. a. si barbati de adeverata sciintia, pana atunci putem contá la unu viitoriu splendidu si plinu de ilusiuni frumóse.

Cát pentru a trei'a parere referitória la directiunea gresita a culturai nóstre trebuie se recunóschemu si cu noi oricine, cá caus'a nu jace atât in noi insine, cât in vitregimele timpuriloru aliatae cu lips'a si neajunsurile.

Nu putemu negá cá dóra nu amu fi imitatori, da suntemu, pentruca neavendu institutele nóstre suntemu siliti a ne luá refugiu in cele streine, unde apoi ne adoperamu a primii influintiele streiniloru, cari pre nesciute ne coplesiescu.

Déca amu dispune de institute mai inalte de invetiamentu, séu de mijlóce materiale spre conservarea si bunastarea celoru ce le avemu deja, cu multu amu fi mai departe, si amu stá mai bine decátu cum stámu.

Fara ajutórie materiale nici spiritulu nu se póte desvoltá in mesur'a receruta. Suferindu corpulu, suferé totodata si spiritulu si nepunendu-se pondu pre desvoltarea si buna sustienerea corpului, spiritulu inca devine melancolicu, tristu si incetulu cu incetulu lanzezesce. Pentru cá se ne ajungemu scopulu in privinti'a culturai, trebuie se tienemu contu atât de unulu cât si de altulu, pentruca „mens sana in corpore sano“, dupa cum suna dicál'a vechia, si cu totu dreptulu, pentruca aceea ce este nutrementulu pentru corpu, aceea este si sciinti'a pentru spiritu, — deci trebae se pazimu bine corpulu cá se conservámu spiritulu.

(Vá urná).

Unu Romanu din Epiru ajunsu ministru alu afaceriloru straine in Turci'a.

Sub acestu titlu „Romanulu“ publica urmatoriu articulu interessantu, ce il'a tramisu corespondentulu seu din Salonicu:

Escelenti'a Sa Savas-pasia, actualulu ministru alu afaceriloru straine, este Romanu din satulu Seraculu. Distinsulu ministru marturisesce, cu placere inca, cá densulu este de nationalitatea nóstra. Nu e inutile se spunemu cum amu aflatu acést'a. Cine a cetitu scrisórea lui Bolintineanu „Caletori'a in Macedoni'a“ si-aduce aminte cá poetulu nostru a facutu in Salonicu cunoscintia a numerosi Romani, comerciantii avuti, industriasi cu buna positiune, cari treceau in ochii strainiloru dreptu Greci, cari nu vorbiau de cât grecesce in comerci, dar' cari in interiorulu casei lor nu vorbiau de cât romanesce, fiindu cá muierile romane nu sciau grecesce. Si astadi amu aflatu aci in Salonicu multi Romani in tóte stárilé societátii. Meseriasii si lucratorii de la fabrice, argintarii, croitorii, pietrarii sunt toti Romani, si se dau bucurosu de Romani. Negustorii cu stare inse, somitatile de la cluburi si casinuri comerciale, fruntasii pietei inse s'au stricatu, tienu cu Grecii; se dau de Elini, lucréza pe facia pentru elenismu. In Constantinopole asemenea suntu numerosi Romani grecisati, mari si avuti comerciantii, cari au renegatu nationalitatea lor si ascundu cátu potu strainiloru cá ei suntu Romani.

Unu Francesu corespondentu de diare, pe care lu-amu intalnit pe vaporu mai anulu trecut, credea, cá grecisarea Romaniloru nostri vine din fanaticismu religiosu, de órece clerulu se serva de limb'a gréca. Nu este asia. Stricarea si grecisarea Romaniloru vine dintr'o fortia maiora, vine de nevoia. Ne explicamu. In Turci'a, supusii crestini nu au alta autoritate municipala séu judiciara de cât pe cleru. Astfeliu, calugarii suntu judecatori, administratori ai bunuriloru comunitátii, administratori ai scóloru si spitaleloru etc. Este unu procesu intre doi crestini raia, archereulu e care judeca; totu clerulu judeca despre validitatea testamentelor; calugarii supra-veghiéza averea minoriloru; ei presidéza la impartirea starii; ei decidu despre divortiuri si despre restituirea zestrei; ei legaliséza tóte actele. In fine, de esti raia, te affi cu totulu in man'a si la dispositiunea calugariloru greci. Ba inca clerulu decide cá cât are se contribue fiacare pentru scóle, pentru biserică, etc. Ei stringu impositiele. De cumva esti contrariu calugarului, elu cere impiegatului tureu se dea ordinu gendarmiloru turci se te aresteze pentru cutare si cutare motivu. Puterea temporală séu politicéscă a clerului grecu in Turci'a, este si mai mare de cât puterea temporală ce o avea clerulu alta data in statele Romei papale. In statele papei totu mai erau unele tribunale civile compuse de laici (mireni). In Turci'a, pentru supusii crestini nu e altu tribunalu civilu de cât tribunalulu de calugari. Astfeliu de judecatori sunt responsabili numai inaintea consciintiei lor si inaintea Patriarchului. Ei sunt inamovibili si se sustienu strinsu intre ei. Crestinulu raia din Turci'a, care s'ar pune in opositiune cu clerulu grecescu, este unu omu perdutu. Care omu aru avé curagiulu se si-puna tóta lumea in capu, se si-creeze cá inamici pe toti administratorii si pe toti judecatorii tiei?

Clerulu, diseramu, are tóte in man'a lui. Clerulu inaltu e compusu de fanarioti. Clerulu acest'a nu vré cá ómenii, supusi loru de nevoia, se aiba biserică si scóla de cât in limb'a grecésca. S'au vediu archierei fanarioti, cari in biserică au afurisu pe toti Romanii cari nu s'aru luá dupa Greci, pe toti Romanii, cari nu voru renegá nationalitatea loru. Clerulu greco cere cá Romanulu care a invetiatu nitica carte se se declare de Greco. De aceea vedemu atáti'a Romani negutiatori cu stare cari ascundu originea loru cá o rusine; si cand le spui cá ai aflatu, cá sunt Romani de nascere, li se pare cá le spui ca suntu Tigani. De aici vine nefericirea romanismului. Baronulu Sina la Vien'a, unu Tositi'a in Egiptu unu altu Tositi'a in Livorno, unu Zografos in Stambulu, au fostu ómeni milionari, Romani pervertiti de grecismu cari au contribuitu cu sume colosale la instituirea de scóle, inse scóle grecesci pentru desnacionalisarea Romanilor! *)

Cu cât unu omu e mai avutu, cu atát'a e mai espusu se aiba procese; cu atát'a mai multu are acte de legalisatu, etc. Interesele de tóte dilele facu, cá Romanii cu stare din Turci'a se aiba mare necesitate de acei judecatori si administratori cari sunt calugarii greci. Unu negustoru n'are ce face, trebuie se se pórte pe placulu archiereului. Eca pentru ce toti Romanii din sudu cari au stare si positiune lucréza pentru elenismu, cum vreau calugarii greci. O mai repetu, unu Romanu negustoru cu stare, cu positiune, ar fi perdutu daca aru lucrá pe facia pentru romanismu. N'aru avé pentru elu judecatoru, n'aru avé cine se-i legalizeze unu actu. Ar fi unu omu scosu afara din societate, unu afurisu, unu escomunicatu! Ori ce omu reu i-aru poté face nedreptáti, si nu s'ar gasi unu archiereu judecatoriu se-i dea dreptate si lui.

Ah! déru ia se se schimbe lucrurile in Turci'a! ia se se radice din manele clerului atributiunile civile si judecatoresci! Ia se aiba romanii biseric'a si clerulu loru separatu de celu greco, cu unu exarcu romanescu independinte de patriarculu greco, cum Bulgarii au unu cleru alu loru si unu exarcu alu loru! Póte mane poimane, Pórt'a se vré se acórdé si Romanilor ceea ce a acordatu Bulgariloru si Greciloru. Se vedi atunci cum negustorii romani grecisati se dau de Romani, si inca cu mare graba, cá se faca parte din nou'a administratiune si se lase in uitare pe archiereulu greco, de care au tremuratu atát'a timpu de frica!

Explicavamu pentru ce Romanii cu stare din Turci'a suntu partizani ai grecismului. In Stambulu suntu asia de numerosi Romanii cu stare, cá acum trei ani — cand a fost se se aléga deputati greci la parlamentulu turecescu — din partea asia disiloru „Greci“ s'au alesu unu Greco si trei Romani. Firesce, cá astia din urma se dau de Elini si pré Elini! Din cei trei, este unulu numitu Vasile din satulu Seraculu (Epiru). In Seraculu nu gasesci Greci nici de mustra, nici de lécu. Suntu acolo numai Romani si câti-va arnauti, pucini la numeru. Déru — dupa regul'a generala — cine a invetiatu carte la scóla gre-

césca si este omu cu stare, se dice Greco. Acelu Vasile din satulu Seraculu s'a botezatu acum Vasilaki-Effendi Serachiotis; ba unde are bani multi ilu chiama lingusitorii Vasilaki bey Serachiotis. Mai acum unu anu, am avutu fericirea se facu cunoscentia Escelentiei Sale Savas-pasia, care a fostu antaiu ministru alu lucrarilor publice, apoi sub secretaru de statu la afacerile straine si in fine de vre-o doue-trei septemani a ajunsu ministru alu afaceriloru straine. Savas-pasia 'mi-a facutu onóre se 'mi spuna singuru, cá cunósce pe Vasile Serachiotulu, cá scie ca acesta nu e Greco ci Romanu, de si striga mai tare de cât adeveratii Greci: „Sé traiesca elenismulu! Se grecisámu si pietrele din tíerinele Cotio-Vlachiloru!“ Déca aru strigá numai, n'ar face reu: dér si lucréza din resputeri pentru elenisarea Romaniloru. Savas-pasa, miratu de zelulu grecescu alu lui Vasilaki ilu chiama si'i dice: „Bine, nenisiorule, de unde pâna unde esti dumnéta Greco? Eu te sciu de micu copilu, fiindu cá amu copilaritu impreuna. Póte se fii philhelenu, adica cá iti place se vorbesci grecesce. Déru Greco nu poti fi. Esti din Seraculu cá si mine; esti fecioru de parinti romani, cá si mine. In Seraculu tóta poporatiunea e romanésca. Suntemu supusi ai Sultanulu, putemu se ne dámu de Romani séu de Otomani, adica de natiune romanésca si de cetatania otomanu; déru Greci nu putemu fi. Amendoi, fiindu copii, baieti maricei chiaru, nu sciamu de cât romanesc. Candu amu crescutu mai mari, amu fostu amendoi la Ianina si amu invetiatu acolo grecesce. Asia este? — „Asia e, Escelentia, se traiesci!“ a respunsu Vasilaki. — Spune dreptu, continua pasia, cand te-ai nascutu, ce limba vorbiau parintii in casa? — Romanesc. Escelentia! — Mama d-tale nu scia vorba grecésca; ce limba vorbea? — Romanesc, se traiesci. Escelentia! . . . — Eu sciu, cá ai o sora remasa la satu. E maritata, are copii. Daca te-ai duce la satu se o vedi, in ce limba i-ai vorbi, cáci eu sciu cá ea nu cunósce elinésca? — Romanesc asiú fi silitu se vorbescu! — Apoi, mai dise Pasia, se nu ti-fia rusine se te dai de Greco si se renegi natiunea si limb'a parintiloru?... Eu sum ministru otomanu si nu mi-e rusine se spunu cá si tat'a si mam'a au fostu Romani. Chiaru renumitul Colleti, doctorulu Colleti, celu mai mare omu de statu ce au avutu Grecii la fundarea regatului loru, chiaru Colleti a fostu Romanu din satulu nostru, de la Seracu!...“

Cu modulu acest'a amu aflatu, cá Escelentia Sa Savas-Pasia, ministru actualu alu afaceriloru straine, este Romanu: ba inca pasia e mandru de a spune cá e Romanu. Si e multu stimatu, multu apreciatu pentru rarele sale talente de catra corpulu diplomaticu europénu. Savas Pasia póte fi intrebatu de ori-cine are relatiuni cu elu. Lesne se póte affá cá e fórté adeveratu ceea ce ve spunu en.

D i v e r s e .

* **Consistoriulu eparchialu** din Aradu se intrunescé mane in siedintia plenaria spre a delibérá asupra mai multoru cause de importantia.

* **Epitropi'a provisoria** a fonduriloru comune de Aradu si Caransebesiu s'a intrunitu Vineri si Sambat'a trecuta spre a controlá mersulu afaceriloru administratiunei si a delibérá causele intrate.

* **Reuniunea invetiatoriloru** din Bud'a a decisu a se adresá catra guvernulu si diéta cu o peti-

*) Noi credemu, cá mai este si alta causa. Guvernantiu principatoru d'aici au fostu ei insii Greci, in timpii decadentiei. In urma guvernantiu romani nu credeau in natiunea loru, ci in straini. Romania caduuta si scaduta astfelu, este de intelesu cá Sina si Macedonenii nu puteau face altfelu. Abia acum incepu Romanii a fi din nou mandri d'a fi Romani si se va vedé cá lucrurile se voru schimbá.
Nota Red. „Rom.“

tiune, in carea se c era c  toti invetiatorii inrolati in armata se fia constrensi a depune esamenulu de suboficieri. si in casu de mobilizare s -se intrebuintieze la instruarea recrutiloru.

*** Viile si vinulu in Romani'a.** Nu de multu amu vorbitu despre necesitatea de a introduce pretutindeni in Transilvania cultura rationala a viiloru. La noi celu pucinu s'a facutu unu inceputu cu rigolarea viiloru, productiunea vinului in Romani'a inse se afla cum afirma Binele Publicu, in stare totu asia de inapoiata c  inainte de Decebalu. Industri'a vinului, nici potemu dice c  exista in Romani'a, adauge numit'a f ia. Recolt'a anului acestuia a fost buna c  cantitate si escelenta chiaru c  calitate. Ce folosu inse. vinurile au ajunsu o marfa apr pe fara val re, din cauza c  anul precedentu productiunea a fostu mai abundanta si pinnitiile c rciumariloru si ale depositariloru sunt pline cu vinu. Ore nu s'ar pot  destil  coniacuri superi re celoru cu cari suntemu tributaru, strainiloru? Nu s'ar pot  face vinuri superi re vinuri fine din vinurile podgoriiloru n stre? Nimeni nu se ocupa de ac st'a ramura industriala. „Binele Publicu“ propune, c  se se creeze in anumite centre cursuri speciale de vieritu de mertesingulu dogariei s. a. si se contribuie astfelu la redicarea productiunei vinului. Avemu, dice, centrari c  Dragutianii, Tergovistea, Urlati, R mnicu Odobesci, Cotnari etc., unde o buna parte a poporatiunei se ocupa cu cultur'a viiloru, d r' in sc lele de acolo se inv tia t te cele prescise, nimicu inse relativu la imbunatatirea productiunei viiloru. Locuitorii practic za prin tradi ione chipulu de a taia si leg  viti'a, de a-o plivi, de a culege struguri, de ai st ce. de a leg  vasele s. a., d r' nu au nici o ideia despre chipulu conservatiunei vinului, despre b lele lui si remediile cunoscute. Lucr za c  orbii, muncescu fara ratiune, numai din obicei. Ceea ce e mai gravu inse. vechi'a clasa a vieriloru e apr pe disparuta si viile sunt lasate in voi'a lui Dumnedieu. Din cauzele aceste numitul organu face apelu la ministrulu instructiunei publice, c  se introduca in sc le unu cursu pentru cultur'a viiloru si industri'a vinului.

*** Crima oribila.** Sub acestu titlu citimu totu in „Steaua Romaniei“ :

Mercuri s ra in 24 octomvre, Gavrilu Nitiuca fruntasu din satulu Osioulu, comun'a Tomesti, a fost asasinatu. Din informatiunile ce amu capatat panu acum se crede c  crima ar fi fost sevarsita in urmat rele circumstantie :

Gavrilu Nitiuca trai  in relatiuni amor se cu Chitia, fameea lui Nastase Duca, fiindu-i facilitate relatiunile de catra o ruda a Chitiei, numitu Ilie Cotetiu. In s r'a de 24 octomvre, Cotetiu vine la Nitiuca si-i spune c  Chitia lu-asc pta in vie; elu plec  si indata ce ajunsu acolo, Cotetiu i-zise se stea putiemu s -se repauseze si elu va chiem  pe Chitia din casa; se prefac  c  apnea spre casa, dar imediatu sosindu si individulu Neculai Petrea Lungu d'impreuna cu George Nitiuca, fiulu lui Gavrilu Nitiuca, Cotetiu si cu Lungu au apucatu de gatu pe Gavrilu Nitiuca si aplicandu-i mai multe lovituri la capu, dupa ce l'a omor tu, l'a ascunsu intr'unu siantiu.

Dupa ac st'a s'au dusu c te trei la cas'a lui Nitiuca, au injugatu boii la caru, au luat u o funie de teiu si o pi tra mare ce a scos'o de la pivnitia, s'a rentorsu la locul unde lasase cadavrulu, l'au luat de acolo si puidu-lu in caru s'a suitu si Cotetiu,  r George Nitiuca man  boii. Au mersu astfelu pana

la o fantana unde legandu o pi tra de g tulu cadavrului l'a aruncatu in launtru. Facendu ac sta operatiune. se vede c  ucigasii au tienutu cadavrulu de picioru, fiindca i-a esitu o botina, care luandu-se de catra ei, a fost lapedata pe drumu si in urma gasita de catra locuitorii. Acestu obiectu form za un'a din piesele principale de convinctiune. Cadavrulu a fost gasitu si scosu din fantana a opt'a di dupa sevarsirea crimei.

Afacerea se afla astadi inaintea dlui jude instructoru Victor Cuciureanu.

Luat'a parte directa la omoru si George Nitiuca si care este mobilulu acestei crime? sunt niste chestiuni ce nu au fost inca stabilite, dar care nu ne indoimu c  in curundu sagacile jude instructoru insarcinatu cu ac sta instructiune le va lamuri.

Tustrei acusatii marturisescu faptele intocmai precum le-amu descrisu, aretandu cele mai mici detalieri, unele de o crudime neaudita, asi  d. e. spunu c  cazendu jos cadavrulu din caru la fantana, Cotetiu spunea catra George Nitiuca: „Uite, mei George ce voiosu e tata-teu, uite mei! cum ride.“

Ei mai arata c  dupa saversirea crimei au beutu la carciuna mai multe oca de vinu . . . dupa ce mai antaiu fusese la cas'a mortului spre a preveni pe fic'a sa, — singura ce mai locuia cu tatalu ei, fiindca soci'a sa din c us'a relatiunei lui cu Chiti'a parasise domiciliulu conjugalu, — se nu mai astepte pe tatalu ei fiindca nu are s -se mai int rea.

*** Svetozaru Mileticu** a fost agratiatu de Majestatea Sa la 22 I. c. cal. nou, iertandu-i-se timpulu de ped psa, ce avea a-lu mai petrece in inchis re.

*** Iubire de tiara.** In iulie trecutu sa adusu la gradina de declimatatie din Paris, doue maimutie orang-utani, tatul si fiulu prinsu amendoi in partile intertropicale.

Numerosii curiosi ce'i vizitau se amuzau multu de jocurile nebunaticale ale tenarului maimutiou, jocuri care erau impartasite si pe tatalu seu, care lu-trat  cu o afectiune ce s'ar putea numi maternela, c ci el voia se inlocuiasca pe langa fiulu seu pe mam'a acestuia, care murise pe vasulu ce adusese in Europa pe cei trei prisionieri.

Dar; vai! aceeasi b la ce adusese m rtea nenorocitei mame, nostalgia, dorulu de tiara, complicata de o afectiune de pieptu, a condusu, la rendulu seu, si pe capulu acestei nenorocite familii la mormentu: o luna numai dupa internarea lui in gradina de declimatatie, serman'a maimutia si dadea sfersitul.

Nenorocitul tata tramur  din t te membrele sale si cant  in zadaru se si-le incaldiasca acope-rindu-se cu rufele ce i se aruncasera de administratie.

Tenerulu Orang-utang, care suferia si elu, se refugiase in bratiile parintelui seu, care ingrijeja cu o solicitudine miscat re pe puinulu seu, aruncandu din cand in cand niste priviri speriate catra spectatori ce-i inconjurau.

Er  unu spectacolu miscatoriu.

M rtea in fine veni se puna capetu suferintieloru sale si orfanulu a ramasu singuru pe lume.

Cinci-spre-zece zile dupa aceea sermanulu maimutiou ce mai remasese si-d  si elu, la rendulu lui sfersitul, lovit u de o m rte grabnica. Nostalgia mai facuse o victima.

Maimutii perfectionati! luati esemplu de la strebunii vostri cum se iubiti tiar'a v stra.

Concursse.

Pentru parochi'a vacanta din comun'a **Batesti** protopresbiteratulu gr.-or. alu Fagetului se escrie concursu a dou'a ora, pe bas'a ordinatiunei cons. din 26 iuliu a. c. Nr. 612 bis. cu terminu pana la **9 decembre a. c.** in care diua va fi si alegerea.

Emolumintela sunt: un'a sessiune urbariala estravilana, de 32 jugere pamentu din care 16 jug. aratóre 16 jug. fenatiu, gradina parochiala de 1 jug. clasa I. birulu dela 100 case si stol'a usuata.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au recursurile sale instruate conform § 13 din stat. org. bis. si adresate com. parochialu ale substerne Pré On. Domnu protopresbiteru Atanasiu Ioanovicu in Fagetu.

Batesti in 9 noembre 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopopulu tractualu.

Pentru ocuparea definitiva a postulu invetiatorescu dela scól'a gr. or. din comun'a **Saculu**, in protop. Lugosiului cottulu Carasiului, se deschide concursu cu terminu pana in **21 noembrie a. c.**, in care diua vá fi si alegerea.

Emolumintele sunt: 300 fl. v. a. salariu anualu, 4 jugere pamentu estr'a-vilanu, 15 fl. v. a. diurne pentru conferintie, 12 fl. pentru scripturistica, 10 stangeni de lemne din care are ase incaldi si scól'a, cuartiru liberu cu gradina.

Concurentii au a-si adresá recursurile instruate in sensulu stat. org. bis. catra on. sinodu parochialu gr. or. in Saculu, si a le tramite dlui G. Pesteanu protop. in Lugosiu, si in un'a Dumineca séu serbatóre a se presentá poporulu in st. biserică spre a-si aretá desteritatea in cantari si tipicu.

Saculu in 21 oct. 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopresbiterulu tractualu.

In urmarea decisiunei ven. Consistoriu rom. ort. din Oradea-mare ddo. 22 maru a. c. nr. 449 B. se escrie concursu pentru deplinirea parochiei a dou'a de clas'a prima din comun'a **St-Nicolaulu** romanu. Terminulu de recurgere e **28 noembrie** st. v. a. c., éra alegerea va fi in 2 decembrie st. v. a. c.

Dotatiunea alegendulu parochu o forméza:

1. Jumatate din tóte venitele parochiali ale intregi comunitati bisericesci constatatorie din 400 numere de case, si anume:

a) $\frac{1}{2}$ din cele 50 jug. de pamentu,

b) $\frac{1}{2}$ din lecticalu (biru preotiescu) in care contribue fie-care numeru de casa cu câte o mesura (vica) de bucate,

c) $\frac{1}{2}$ din venitele stolare.

2. Cuartiru cu gradina.

Care dotatiune, — afara de cuartiru si gradina, dá sum'a de 600 fl. v. a. prescrisa in regulamentululu congressualu pentru parochiele de prim'a classa.

Dela recurinti se pretinde calificatiune pentru parochiele de class'a prima, si anume: Atestatu de-

spre absolvarea celor 8 clase gimnasiale cu maturitate, si testimoniu de calificatiune preotiesca pentru parochiele de class'a prima (de frunte), precum si desteritatea in cantari si oratori'a bisericesca, ce recurintii o vor aretá in un'a din dumineci séu serbatori in biseric'a din dis'a comuna, nainte de alegere.

Recursurile adresate comitetulu parochialu din St-Nicolaulu rom. se se trimite concernintelui protopresbiteru alu Oradii mari Simeon Bica in Oradea-mare (Nagyvárad).

Oradea-mare 28 octomvre st. v. 1879.

In contielegere cu com. par. **Simeonu Bica**, prot. Oradii mari.

Pentru postulu de invetiatoriu la scól'a conf. gr. or. romana din comuna **Cavaranu**, protopresbiteratulu Caransebesiului sa publica concursu cu terminu pana la **finea lui decembrie** st. v.

Emolumintele anuale sunt: 300 fl. salariu ficu, 10 fl. pentru scripturistica la conferintie, 10 orgii de lemne pentru sine si pentru scól'a, 2 jugere de pamentu estravilanu si cuartiru liberu cu gradina de legumi e 1200 \square st. Din acestea vine amesuratu §. 72 din organizarea prov. din 1870 a se folosi veduv'a si orfanii reposatulu invetiatoriu Savu Draganu jumetate de anu din cuartiru, salariu si celelalte pe jumetate.

Doritorii de a ocupá acestu postu, sunt avisati a substerne suplicile instruite conformu prescrieloru stat. org. pre calea Reverendissimulu domnu prot. tract. comitetulu par. din Cavaranu pana la diu'a alegerii.

Cavaranu din siedintia comit. parochialu, tinuta la 1. noembrie 1879.

In contielegere cu pré on. domnu protop. **Nic. Andreevicu**.

Pentru deplinirea postulu de capelanu — cu dreptulu de a urmá la timpulu seu, de parochu, fara vr'o alta alegere — langa veteranulu parochu Trifonu Siepetianu din **Chiseteu**, se escrie concursu cu terminu pe diua de **6 decembre a. c.** cand va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: 10 lantia de pamentu si $\frac{1}{3}$ parte din biru si din stol'a indatinata dela 315 case.

Aspirantii la acestu postu si voru tramite recursurile proviinte cu testimoniu de calificatiune pentru statiuni de frunte, si adresatu comitetulu parochialu catra parintele protopopu Georgiu Cratiunescu in Belintiu, avendu fiecare recurentu in vr'o dumineca ori serbatóre a se presentá in biseric'a din locu spre a-si aretá desteritatea in tipicu si in cantarile bisericesci.

Cei ce voru dovedí, ca suntu deprinsi si in art'a musicala, cá — la casu de lipsa — se póta direge si conduce „corulu vocalu“ aici deja susistentu, acci'a voru avé preferintia.

Chiseteu 4 noembrie 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **G. Cratiunescu** protopopu.

Pre bas'a decisului V. Consistoriu din 26 septembrie a. c. Nr. 441 se. se escrie concursu pentru ocuparea postului de adiunct la sc'la gr.-or. confessională din comun'a *Vasiova*, protopresbiteratul Oravitiei, cottulu Carasiului pre langa emeritul invetiatoriu Iosifu Avramu pana in **30 noembrie a. c.**

Emolumintele sunt: 150 fl. bani, apoi folosirea gradinilor scolii intra- si estravilane fiacare de câte $\frac{1}{2}$ de jugeru, 2 jugere de pamentu aratoriu, 4 orgii lemne pentru invetiatoru si sc'la, si taca de 50 cr. dela fiacare inmormentare, spese pentru conferintiele invetiatoresci 12 fl., 5 fl. pentru scripturistica precum si cuartiru liberu.

Recurentii au a trimite recursele lor instruate in sensulu statutului organicu si adresate comitetului parochialu, Domnului protopresbiteru Iacobu Popoviciu in Oravitia pana la terminulu prefiptu.

Vasiova in 16 octobre 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu D. protopresbiteru tractualu.

Pentru deplinirea postului de invetiatoriu la sc'la gr.-or. confessională din *Bunea* se escrie concursu, cu terminu de alegere pe **diu'a de 9 decembre a. c.**

Emolumintele sunt: in bani gata 300 fl. v. a., pentru conferintia 10 fl., cá pausialu 6 fl., locuintia libera cu o gradina de 600° patrati. Aspirantii la acestu postu si-voru trimite recursele instruite conform dispușetiunilor statutului organicu, si adresate respectivului comitetu parochialu — catra parintele protopopu tractualu de sc'le Georgiu Cratiunescu in Belintiu per Kiszető celu multu pana la 4. decembrie a. c. st. v.; avendu fiacare recurentu in vr'o duminica seu serbatore a-se presentă in biseric'a d'acolo spre a-si areta desteritatea in cantari si tipiculu bisericescu.

Bunea, 24 octobre 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **G. Cratiunescu** protop. si inspect. cerc. de sc'le.

Pentru deplinirea postului de invetiatoriu la sc'la gr.-or. confessională din *Fadimacu* se escrie concursu cu terminu de alegere pe **diu'a de 9 decembrie a. c.**

Emolumintele sunt: 94 fl. 50 cr. v. a., 3 lantie de pamentu aratoriu, 1 lantiu de gradina, 16 meti de grau, 24 meti de cucuruzu, 100 punti clisa, 100 punti sare, 15 punti lumini, 12 fl. pentru conferintia, 10 fl. pentru pausialu si locuintia libera. Aspirantii la acestu postu si-voru trimite recursele instruite conform dispușetiunilor statutului organicu, si adresate respectivului comitetu parochialu — catra parintele protopopu tractualu de sc'le Georgiu Cratiunescu in Belintiu per Kiszető, avendu fiacare recurentu in vr'o duminica seu serbatore a se presentă in biseric'a d'acolo, spre a-si areta desteritatea in cantari si tipiculu bisericescu.

Fadimacu, 17 octobre 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **G. Cratiunescu** protop. si inspect. cerc. de sc'le.

Pentru deplinirea postului de invetiatoriu la sc'la gr.-or. confessională din comun'a *Capetu*, cottulu Timisiului, prot. Jebelului se escrie concursu cu terminulu pana la **finea lui decembre a. c. st. v.**

Emolumentele sunt: in bani gata 110 fl. v. a., 12 meti de grau, 12 meti de cucuruzu, 6 orgii de lemne din care are a se incaldi si sc'la, 2 $\frac{1}{2}$ jugere de pamentu, dela inmormentari unde va fi poștitu a 20 cr., pentru sedula la morti a 20 cr. si cortelu liberu cu gradina de $\frac{3}{4}$ jug.

Doritorii de a ocupa acestu postu suntu avisati a-si tramite recursele lor instruate conformu dispușetiunilor stat. org., si adresate respectivului com. par. catra dlu prot. tractualu Alesandru Ioanoviciu in Jebelu, pana la terminulu indicatu.

Capetu in 9 novembre 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **A. Ioanoviciu** protop. si inspect. cerc. de sc'le.

Conformu decisiunei Ven. Consistoriu alu Caransebesiului din 27 sept. a. c. nru 674 B. pentru ocuparea postului de capelanu, pe langa preotulu neputinciosu din comun'a *Gavosidia* in prot. Lugosiului cottulu Carasiului, se escrie concursu cu terminu pana la 25 noembrie st. v. a. c., in care di va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: 10 jugere de pamentu din sesiunea parochiala, 31 mesuri de cucuruzu in bómbe si a treia parte din stol'a usuata de 94 case.

Recurse se primescu numai dela clerici absoluti care timbrate si instruate in sensulu stat. org. au a se adresa catra on. sinodu parochialu gr. or. din Gavosidia, si a se tramite rv. d. Georgiu Pesteanu protop. in Lugosiu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu Dnulu protop. tractualu.

Negutietoria noua.

Subscrișulu am onore a aduce la cunoscentia onoratului publicu din Aradu si giuru, cá am deschisu o *negutietoria propria cu totu felulu de marfuri de lipcania in piaci'a Tököly, edificiuulu institutului pedagogico-teologicu.*

Specialu atragu atentiunea onoratului publicu asupra magazinului meu asortatu cu totu felulu de panzaria, cameși de barbati si dame, si totu felulu de materii, asemenea materia de reverendi cum si reverendi gata si ornate bisericesci, felone, prapori si altele. *Töte cu pretiurile cele mai moderate.*

Comandele din provincia le esecutu in grab'a cea mai mare si cu pretiurile cele mai moderate.

Alesandru Mihaloviciu

ARADU,

piaci'a Tököly, edificiuulu institutului pedagogico-teologicu.